

og sjálfstýrismenn skuldina fyri. Á Føroya lögtingi sótu 5 javnaðarmenn og 8 sambandsmenn. Harav skuldi fylgjan verið, at sambandsmenn avrikaðu nógv meira enn javnaðarmenn — hálva aðru ferð so nógv og eitt sindur afturat. Seitu teir nokkur uppskot fram til frama fyri vinnulívið? »Dimmal« biðist gera so væl at svara á henda spurning og so samstundis siga okkum, um ikki javnaðarmenn greiddu atkvødu fyri øllum teim uppskotum, sum vóru á tingi, og sum kundu vera vinnulívinum til frama.

Eg veit einki slíkt uppskot, sum vit ikki styðjaðu. Hevði tað sama kunna verið sagt um sambandsmenn, so hevði úrslitið úr tingsetuni — og mongum øðrum tingsetum eisini — verið væl betri, enn tað varð.

J. H. Danbjørg.

Úr úrheiminum.

Hitler

sigist at hava fingið sína seinastu »stóru« talu dikteraða av general-utnemning. Teir tóru ikki at fara út í eitt europeiskt kríggj enn. Henda tala varð tí einki boð til verðina. Hitler letur allar hundrað stunda opnar — eitt er tó øllum greitt: hann vil einaferð seta heimin í brand fyri at fáa heilnær og gera Týskland til »verðsins sterkasta státt«.

Stalin

hefur nú deyðadømt 13 av teim 16 áklagaðu »stórbrotsmönnum« í teirri nýggi sakini. Radek er tó »náðaður« — 10 ára fongsul. Diktaturið er ikki lystiligt annaðhvørt tað er svart ella reytt.

Caballero

hefur hildið stóra talu, hvári hann samtykkir stórlíðanana politikk um ikki-uppblanding. Men hann forbeheldur tó sínari regjering sum tí einastu lógligu í Spania at gera tað, ið ein og hvør fólkalvald stjórna hefur rætt at gera í sínum landi. Caballero ivast ikki í, at stjórnaðarflokkurin vil koma til at signa.

Í Danmark

hefur samferðslan verið forðað av ísi og kava og óveðri — ein fimbulsveitur har!

Ríkisstjórnin

hefur sett uppskot fram um at fáta 45 milliónir til nýggj arbeiði sum bardagur móti kreppuni, tí herviliga arbeiðisloysinum.

AKTIESELSKABET FØROYA BANKI

Hovedkontor: THORSHAVN Stiftet 1906. Afdeling: TRANGISVAAG

AKTIEKAPITAL OG RESERVER KR. 900.000.

Bankforretninger af enhver Art udføres.

Kontortid 11—3. Lørdag 11—2.

Tíðindi.

Míðvágur, 28. febr. 1937

Góði sosialurin!

Nokur orð sum tíðindi.

Eg kem ein dagin á tal við mann, 66 ár, hevur haft ring kor, tungt og sjákligt hús, 6 børn at forsyrgt og uppdregið, tey tvey hava verið út av lagi heilsuveik. Nakað sum æt sjúkarakassi var einki av í hansara manndómsdøgum — allar út-reiðslurnar bingu á honum, tí eina rygginum.

»Nú, hin gamli,« spyrji eg. »hvussu gongst tær við at fáa ellisrentu?«

Hann sær heldur illfýsligur út. »Eg havi ikki sæð eitt oyra í 1936 — heldur ikki konan, hon er 67 ár, tó sattu at siga, so hava vit fingið eitt sindur av vorum frá formanninum. Men síðan hvítusunnna hava vit ikki smakkað nakran bílan fyri ellisrentuna — mangan farið svong niður, skilja tygum. Hoyr meg,« sigur hann víðari, »tygum vita so mangt viðvíkjandi tí, sum nú er galdandi og kemur ígjøgnum á tingi og ríkisdegi, tygum máttu sagt mæð hvar og hvar, ið feilurin er við hesum ólaga.« Eg helt, at tað var ikki gott at vita, tí mæð vitandi skuldi ellisrentukassakreditururin verið í ordan nú. »Tó,« haldi eg fyri, »vóru tygum ikki á fundi hjá Joen Rasmussen tann 4. í hesum?«

Hann tósði um tykkum gomlu, um hvussu fínt skrivili til høvdu sent til tingið. Helt hann heldur enn ikki, at hann átti rós og stóra æru afturat, at hella bræv tykkara var sent. Hann hevði verið ráðgevari tykkara gomlu, segði hann? »Jú vælsignaður. Víst var eg á fundinum. Men Joen Rasmussen ráð veit eg einki um. Ráðini fingi vit vist, men tey komu frá einum øðrum hjartagóðum manni. Og segði Joen Rasmussen ikki eisini, at nú var peningurin klárur. Jú, tað er ikki eiti á, sum hann hevur verið greiður og lættur at fáa hjá okkum. Vit hava bara ikki sæð oyrað, sum eg segði í áðni, men svøltad.« Soleiðis er skilið ella óskilið við ellisrentuni. Harmiligt! — Neyðar tey gomlu, sum hava slitið og striðið, at tey nú skulu kenna hin harða svøltin!

Hvor hevur skyldina? spyrja tey gomlu. Tey máttu vitað tað. Samband, sjálfstýrið — hitt kolsvarta afturhaldið.

Mær rennur í hesum sambandi til hugs, tá ið hin danski socialisturin á ríkisdegi faust at,

at ellisrentan var so syndarlaga lítil, tá helt okkara maður, Føroyingurin, fólkatingsmaður A. Samuelsen, at hann skildi væl, at ein Dani ikki forstóð, at ein Føroyingur kundi klára seg við ellisrentuna, men hann skuldi upplýsa, at Føroyingar liva ikki av donskum men av føroyskum kosti, sum er nógv biligari enn hin danski — og vóru tað valla nokur føroysk heim, hvar ið ikki ein ella fleiri fiskimenn vóru, og teir kundu so av teirra fortjenastu hjálpa teim gomlu. Jú, so sattu vóru 100 kr. fyri eitt fólk nóg mikið!

Men vit vita ikki, hvussu víðurskiftini veruliga eru! All hjá soninum fer til heimið, til foreldrin, áðrenn hann setur fótur undir egðið bord. Hann slendur tí tá herur, kann ikki klára seg og børn og konu av tí, hann fortjenar, og so fær hann tað ikki, oftani. Hann er so stult samliggi ikki istand til, at hjálpa teim gomlu, hvussu so fegin hann vildi.

Veðrið hevur verið ringt eins og aðrastaðni: Tveir motorbátar hjá J. P. Ellefsen slitu og fóru á land — men tilbetur komu teir ikki stórvegis til skaða. Eina náttina fór káin so illa, at hon gerst valla aftur fyri minni enn 5000 kr. — at gera kai av timbri kann aldri koma til at halda.

Einki at forvinna — eingin arbeiðsgevari, einki arbeiði og eingin fiskiskapur — og kreditur gevst ikki, og vorurnar eru ovurðýrar. Hvát skal fólk stilla upp?

Tað er ikki lógið, at K. b. (Kirkjubó bóndin) háðar okkum Føroyingar, tí vit í hesi tíð venda okkum til ríkisstýrið í Danmark.

Tíðindamaður.

1937.

Mangar eru tær roddirnar, ið spáa um kríggj í 1937. Summi av hesum fólki sum sigast at hava spáað bæði eitt og annað fyrr, og tað hevur tá gingið soleiðis, sum tey hava sagt. Tá tey nú spáa um kríggj í 1937, so trúgva fólk teim. Hava hesi spáfólk eini ónatúrlig evni, sum vit onnur ikki hava, ella hvussu ber tað til, at tey kunna spá um slíkt, sum henda skal í framtíðini?

Hetta er og verður ein óloyst gáta fyri okkum, sum-eingi slík evni hava. Vit megu einans gita, hvussu framtíðin fer at verða. Hetta er ikki heilt sjálvandi;

men eitt er givið, og tað er tað at nýggja árið hvílur í tí gamla. Vit kunna meta tíðina saman við eina ketu soleiðis, at hvørt árið er eitt líð í hesi ketu.

Vit, sum minnst 1914 og nokur ár fram um tað árið, vit minnst, at londini gjørdur sær vápn — »rustaðu« — hvørt hardari enn annað, skrivaðu státtmálar: Týskland, Eysturriki, Ungarn og Italia øðrumegin og Bretland, Frakland og Russland hinumegin. Um hetta er ikki neyðugt at greiða frá. Óli vita, hvát tað endaði við: Ein lítil neisti í Serajevo setti alla verðina í brand.

Aftur nú er øll verðin at samanlíka við eina kráttunnu og tíverri — einasta er longu kveiktur — í Spania. Har slást Týskarar og Italiamenn øðrumegin móti Frankum, Russum, Amerikanarum og Bretlandum hinumegin. Teir stýrandi í teim nevndu londum royna at seta forboð fyri frívilgum at fara til Spania. Latum okkum vóna, at tað eydnast, men tað sær alt annað enn ljóst út.

Í Abessiníu er ikki heilt kvírt enn. Har vinnur Mussolini ella vit kunna siga, at har hevur hann vunnið stilt spel.

Um hann og Heitum vinna teirra spel í Spania, er enn ikki avgjort, men at teir í loyðum stýrja general Franco er eitt loyðarmál, sum øll verðin er kunnug við. Hetta eru Franskmen á einum máli um, og teir vita eisini, at »strikkar« (lykkjan) rubbast fastari og fastari um hálsin á teimum fyri hvørt fetið, ið general Franco gongur fram. Tí »rustar« Frankaríki nú av allari negi, og tó at tað franska ríkisstýrið setur sínum íbúgvum forboð fyri at fara til Spania, so ynskir hvørt eyga í Fraklandi, at general Franco skal tapa kríggj, og Franskmeninir hyggja við skeivum eygum at teim týsku og italiensku soldátunum, sum berjast í Spania móti tí sponsku ríkisstjórnini. Ífall Hitler og Mussolini halda áfram við at senda fólk til Spania, so liggja Franskmeninir neyvan stillir.

Av ótta fyri Týsklandi hevur Frakland gjørt sáttmála við Russland, meðan Hitler hevur gjørt sáttmála við Japan. Vert kann í hesum sambandi vera at nevna, at Japan heint nú hevur innført militærdiktatur í landinum — sjálvandi eftir góðum týskum mýnstri.

Hetta boðar ikki frá nokrum góðum, serstakliga tá vit hava frætt um ta reðuliga kríggssorku, ið valdar innanfyri tað japanska militærið, ið samstundis hatar tey hvítu fólkin og ynskir teim deyða og undirgongd.

Higartil hevur Russurin verið sum ein múrur móti teim gulu eystaneftri, men Russland kann neyvan mæta eystureftri, tá tað samstundis skal standa fyri skotum vestan frá.

»Ella komi Russin aftur,« vil onkur siga, sum lisið hevur »Dimmaletting« um religiønsforfylgilsir í Russlandi. Haril vil eg bert siga, at søgurnar úr Russlandi hesum viðvíkjandi;

eru so ólíkar, at vit vita ikki, hvát ið sattu er, so hesa síðuna av sakini vil eg ikki nerta við.

Eg — og eg hugsi mong við mæð — munna harnast yvir, at lond í Europa skulu sláa seg í hóslag við teim gulu. Tí tað vita vit, at koma teir til valdið, so er tann hvíli fólkaflakkurin deyðsdømdur.

At 1936 hevur fort okkum nærri at einum stórum verðaldarbardaga er eyðsjónligt fyri øllum hugandi menniskjum. Hvát 1937 vil forá okkum til er enn blint fyri okkum. Men latum okkum ynskja, at menniskjuni brátt með fía eygni upp fyri, hvussu hugnaligt øll kundu lívað, ífall tey strevdu fram móti frælsi, javnaði og bróðurskapi.

J. H. Danbjørg.

II.

INDLÆG

fra

Sagsøgte P. M. Dam i Retssag Nr. 142 1936.

Til Færoernes Ret.

Replik fra Sagsøgte P. M. Dam i Retssag Nr. 142/1936.

(Sluttet.)

Vort Gensvar blev derfor, skønt umdgaalig bestemt af den personlige Rolle, Bankdirektor Petersen spillede i Sagen, med Hensyn til sin Form og Tone fremsat med hele den foranliggende allerede nærmere omtalte Chikanen af Socialdemokratiet og Arbejderbevægelsen i det hele taget som Baggrund.

Den privat personlige Adresse er, for saa vidt det drejer sig om en for alle Læserne tydelig Angivelse af bestemte Personer, holdt strengt udenfor; der er saaledes ikke nævnet noget Navn, medens det paa den anden Side i Omtalen af »Dagblaðið« antyder for de indviede, hvem fornævnte Spidsartikels Forfatter er, ligesom der gives Karakteristik af denne Vinnuflokkes Stridsmand.

Jeg benægter Rigtigheden af Sagsøgerens Paastande om, at der i anholdte Artikel skal findes Udtalelser, der henviser til Chr. Holm Jacobsen. Alle Henvisninger i en enkelt Person, som der er talen om, har Adressen til Forfatteren af »Dagblaðið« Spidsartikel af 16. Maj.

Det er jo en kendt Sag, at denne Artikels Forfatter har spillet en Hovedrolle med Hensyn til Finansieringspørgsmaal vedrørende P/f »Uvake« (Anana), og at han var et af Medlemmerne i den Kommission, der laar var i Danmark for at forhandle om Finansieringen af det færøske Fiskeri-erhverv — denne Kommission har bevisligt misanbefalet Trawlerfiskeriet.

Hvorvidt Bankdirektøren har spillet en lige saa stor eller større Rolle end Grossererer Chr. Holm Jacobsen i Forhandlingerne vedrørende Finansieringen af »Anana«-Fiskerikspedi-